

АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ - ПЛОВДИВ

ФАКУЛТЕТ "ИКОНОМИКА"

ИНДИВИДУАЛЕН УЧЕБЕН ПЛАН

на **Валентина Пантева Агапиева** – редовен докторант
към катедра "Мениджмънт и Маркетинг"

1. Дата на зачисляване - 01.03.2014 г.
2. Срок за завършване - 01.03.2017 г.
3. Специалност: "Организация и управление на производството (по отрасли и подотрасли)"
Шифър: 05.02.21

4. Форма на обучение: **редовна докторантура.**

5. Тема на дисертационната работа: **"Организационно-икономически проблеми на биологичното земеделие в България"**

Научната работа на докторанта Валентина Пантева Агапиева, съгласно заповед № РД-26-12 от 26.02.2014 г. на Ректора на АУ-Пловдив ще се проведе в катедра "Мениджмънт и маркетинг" при АУ-Пловдив под научното ръководство на доц.д-р Васко Копревлевски.

Индивидуалният план обхваща:

1. Сведения за докторанта:

1.1. Дата и място на раждане: 23.02.1982 г., гр. Кула,

Република България

1.2. Народност - българка

1.3. Трудов стаж - 5 г.

1.4. Семейно положение - неомъжена

1.5. Чужди езици: български, английски, руски, полски, сръбски.

1.6. Завършено висше образование:

- Образователно-квалификационна степен **Бакалавър** - Аграрна икономика- АУ-Пловдив, 2012г.;

- Образователно-квалификационна степен **Магистър** по Счетоводство и контрол, - АУ-Пловдив, 2012 г.;

- **Английска филология** - превод и бизнес комуникация, ПУ-Пловдив, 2014 г.

2. Образователен план - дисциплини за изучаване и полагане на изпит.

2.1. Икономика, организация и управление на селското стопанство-писмен и устен изпит

а/ Начин на изучаване - самоподготовка и консултации;

б/ Провеждане на изпита – м. юни 2014 г.

3. Списък на литературата за подготовка на изпита: (вж. Приложение 1).

4. Посещаване и полагане на изпити по следните курсове за докторанти, организирани от ЦМД при АУ-Пловдив:

- „Методика за подготовка и разработка на докторска дисертация” – преподавател проф. д-р. С. Георгиев.
- „Методика на експеримента и математическа обработка на събраната цифрова информация” – преподавател проф. д-р Дочка Димова.
- „Бази данни и статистически софтуер в земеделските науки и практики” – преподаватели проф. д-р Кольо Онков и доц. д-р Тодорка Мокрева.
- „Информационни системи и бази данни” – преподавател Светла Куклева.
- „Западен език“ /начинаещи и напреднали/.

5. Подготовка по специалността

5.1. Изучаване на теоретико-методологическите и методическите постановки по проблемите, обект на докторантурата. Литературен обзор по темата.

5.2. Консултации с научния ръководител и водещи научни работници по проблема.

5.3. Установяване на контакти с учени, в научно-изследователски институти, работещи по проблема.

6. Контрол на изпълнението

6.1. Чрез годишни писмени отчети.

6.2. Чрез периодични доклади пред заседание на катедрения съвет за хода на дисертационната работа.

7. Публикации на резултатите от научната работа по темата.

7.1. Публикации в специализирания научен печат.

Докторант:

/Валентина Агапиева/

Научен ръководител:

/доц.д-р Васко Копривленски/

АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ - ПЛОВДИВ

Катедра: "МЕНИДЖМЪНТ И МАРКЕТИНГ"

МЕТОДИЧЕН ПЛАН

Тема: "Организационно-икономически проблеми на биологичното земеделие в България"

Редовен докторант: Валентина Пантева Агапиева

Научен ръководител: доц.д-р Васко Копривленски

1. Анотация

Изследванията върху икономическите аспекти на биологичното земеделие добиха изключителна актуалност в края на 80-те и началото на 90-те години на 20-ти век. Биологичното земеделие е част от цялостната система на устойчивото селскостопанско производство. През последните 10 години неговото значение непрекъснато нараства, тъй като то се разглежда като алтернатива на интензивното традиционно земеделие - конвенционалното. Биологичното земеделие се дефинира като "подходящо прилагане на растениевъдната и животновъдната производствени системи, както и на целесъобразното използване на суровините и материалите в селскостопанското производство, което поддържа икономическата и социалната жизнеспособност на отрасъла, и в същото време запазва високата продуктивност и качество на земята". От тази гледна точка, на биологичното земеделие се отделя все по-голямо внимание, предимно по икономически и екологични причини, както и във връзка с качеството на хранителните продукти и нарастващото им търсене и производство в световен мащаб.

Тази тенденция се запазва и до днес, независимо от многобройните проблеми, които съпътстват процеса на трансформацията на традиционните ферми в биологични. Основните фактори които оказват задържащо влияние върху този процес включват: аграрната политика на държавата и управлението на новите системи на земеделие; институционалните и социалните бариери; природно-икономическите и пазарните условия; информационната и финансовата обезпеченост на инвестиционния процес; организацията на производствената дейност и нейната икономическа ефективност; целите на фермерския бизнес; структурата на наличните ресурси; типът на фермите; техният размер и местоположение; видът на произвежданата продукция и пр.

Проучванията на изброените проблеми понастоящем са недостатъчни и засягат отделни страни на този процес. Липсват цялостни и задълбочени изследвания които да предложат подходящи решения и схеми за подпомагане на икономиката и управлението на биологичното земеделие в България и за ускоряване на неговото ефективно развитие в бъдеще.

Целта на разработвания дисертационен труд е да се проучи и анализира състоянието, развитието и проблемите на биологичното земеделско производство в България; да се разкрият факторите които оказват влияние върху крайните икономически резултати от производството и на тази база да се набележат възможности, пътища и мерки за повишаване на икономическата му ефективност.

5. Задачи на изследването

За изпълнение на поставената цел трябва да бъдат решени следните задачи:

- да се проучи икономическото значение на биологичното земеделско производство за десетгодишен период от време като се проследят тенденциите в неговото развитие, както и факторите които го обуславят (природни, производствени, икономически и социални);

- да се разкрият специфичните особености на биологичното земеделие, които оказват влияние върху крайните икономически резултати от производството и на тази основа да се разработи конкретна методологията и методика за изследване на икономическата му ефективност;
- да се проучи и анализира ефективността на биологичното производство в избрани обекти на наблюдение (сертифицирани земеделски стопанства);
- да се обосноват възможностите и се набележат пътища за повишаване на резултатите от производството и на неговата ефективност ;
- да се разработят проектни решения и конструктивни предложения за подобряване на управлението на биологичното производство.

6. Обект и предмет на изследването

Обект на изследване е биологичното земеделско производство в типични селскостопански предприятия (стопанства), които имат сертификат от държавата и са официално признати като производители на екологично чиста, биологична продукция.

Предмет на изследването са организационно-икономическите, производствените и управленските проблеми на биологичното земеделие, които обуславят неговата икономическа ефективност.

7. Информационни източници и методи на изследване.

За нуждите на дисертационния труд ще се използват различни информационни източници, като: статистически годишници, първичната счетоводна отчетност в наблюдаваните предприятия, отчети на регионалните земеделски служби и на Министерството на земеделието, специализирани издания, интервюта с производители интернет и др.

За постигане на поставената цел и изпълнение на задачите ще се използват следните методи: анкетни проучвания, монографски проучвания, икономико-аналитични методи, сравнителен и структурен анализ, индексен факториален анализ, анализ на критичните точки, икономико-математически и статистически методи и др.

При систематизирането, обработката, анализа и графичното представяне на данните ще се прилагат компютърна техника и специализирани софтуерни продукти.

Работен план

Първа година – 2014 год.

I. Подготовка на изпита за кандидатския минимум

1. Наименование на дисциплината: **“Организация и управление на производството (по отрасли и подотрасли)”**.
2. Форми на подготовка: *самоподготовка и консултации*.
3. Срок на провеждане на изпита: м. юни 2014 год.

II. Работа по дисертацията

1. Издирване на литературни източници по темата на дисертацията в библиотеки в България, специализирана информация от Интернет и др.
2. Проучване на обектите за наблюдение и на възможностите за събиране на информация във връзка с дисертацията.
3. Уточняване на етапите за провеждане на изследването и консултации с научния ръководител по проблемите на дисертационния труд.

Втора година – 2015 год.

1. Обзор на развитието на биологичното земеделие в света и в България.
2. Литературен обзор по икономическите проблеми на биологичното земеделие.
3. Разкриване и обосновка на специфичните черти на биологичното земеделие, които оказват влияние върху икономиката на това производство.
4. Разработка на конкретна методика на изследването и избор на методически инструментариум.
5. Избор на обектите на наблюдение .
6. Събиране на необходимата информация по темата.
7. Подготовка на първа глава на дисертационния труд.

Трета година – 2016 год.

1. Събиране, систематизиране и обработка на информацията от избраните обекти на наблюдение.
2. Анализ на производствено-икономическите резултати от биологичното земеделие в избраните обекти. Равнище, динамика, тенденции, фактори, причини.
3. Подготовка на втора глава на дисертационния труд. Изводи и обобщения.

Четвърта година – 2017 год.

1. Обосновка на проектни решения и предложения за повишаване на икономическите резултати от биологичното земеделие в България.
2. Разработка на принципни подходи, модели и схеми за ефективно развитие на биологичното земеделие в България.
3. Подготовка на дисертационния труд за защита.

Докторант:
/Валентина Агапиева/

Научен ръководител:
/доц.д-р Васко Копривленски/

П л а н

за структурно и композиционно изграждане на дисертационния труд
на докторанта Валентина Агапиева на тема:

„Организационно-икономически проблеми на биологичното земеделие в България”

Общ обем на дисертацията : 180 – 200 страници.

1. Увод – обем до 5 страници.

Той трябва да включва:

- Анотация на проблема, актуалност и значимост на разглежданите проблеми;
- Цел на разработката;
- Задачи на изследването;
- Методи на проучването;
- Обекти на изследването;
- Източници на информация.

2. Глава I. Теоретико-методологически и методически въпроси на органичното земеделие - обем до 60 страници.

Тя трябва да включва следните параграфи:

- 2.1. Икономически тенденции в развитието на биологичното земеделие в света и в България.
- 2.2. Организационно-икономически особености на биологичното земеделие.
- 2.3. Специфични черти на управлението на биологичното земеделие.
- 2.4. Теоретико-методологически въпроси на ефективността на биологичното земеделие.
- 2.5. Методика за изследване и анализ на икономическата ефективност на биологичното земеделие.

Показатели и методи на изследването.

Средният размер на всеки един от посочените по-горе параграфи да бъде около 12 – 15 страници.

В тази глава трябва да проличат икономическите познания на докторанта по разглежданата тема. Тук трябва да се направят подробни коментари на становищата на различни автори. Цитиранията трябва да са номерирани (или посочени под черта) и да сочат към конкретен литературен източник, от списъка с литературата.

Особено важно е, в тази глава, да проличи личното мнение на автора и критичното му отношение по разглежданите въпроси.

3. Глава II. Анализ на икономическата ефективност на биологичното земеделие в България – обем на главата 65 страници.

В тази глава трябва да се направи подробен анализ на резултатите от конкретното изследване, в обектите на наблюдение.

Целта е да се разкрият факторите и причините, силата и посоката на тяхното действие и влиянието, което те оказват върху наблюдаваните тенденции.

Тук е особено важно придържането към възприетата методика в глава I-ва. Така ще стане ясно, че избраната методика е правилна и служи добре за целите на проучването.

Отделните параграфи в тази глава трябва да са озаглавени според анализираният показател. **Например:** Анализ на производителността на труда. Анализ на рентабилността на производството и т.н.

Данните трябва да са обобщени в прегледни, ясни и точни таблици със съответното заглавие и мерни единици.

Всеки един от параграфите трябва да завършва с обобщени изводи, които да не повтарят казаното в текста, а да открояват разкритите тенденции, фактори и причини за състоянието на биологичното земеделие в обектите на наблюдение.

Изводите трябва да бъдат формулирани така, че да открояват разкритите проблеми, които пък ще бъдат решени в третата глава на дисертацията.

4. Глава III. Пътища и подходи за повишаване на икономическите резултати (икономическата ефективност) на биологичното земеделие в България – обем 70 страници.

Това е конструктивната част на дисертацията, която трябва да представи докторанта в най-добра светлина като изграден специалист и научен работник.

Тук трябва да се разработят въпросите които ще доведат до решаването на проблемите, разкрити в глава II-ра. **Главата трябва да включва предложения от които зависят повишаването на крайните икономически резултати от биологичното земеделие в България. Например:**

- a. Научно-техническият прогрес и повишаването на икономическата ефективност на биологичното земеделие в България.
- b. Усъвършенстване на организацията на производството на биологични продукти в България.
- c. Усъвършенстване на управлението на биологичното производство.
- d. Усъвършенстване на законодателството по отношение на биологичното земеделие и неговото управление.
- e. Предложения за усъвършенстване на пазарните структури и каналите за реализацията на продукцията от биологичното земеделие в България (търговци на едро и дребно, магазинна мрежа, събирателни пазари, тържища и пр.).
- f. Проекти за изграждане на биологични ферми в България (пчеларство, памукопроизводство, зеленчукопроизводство и др.).

Онова което е много важно да се направи тук е всяко предложение, което се дава, да бъде доказано, че е ефективно с цифри и факти (таблици, графики, диаграми и др.).

Среден размер на всеки параграф – 12 – 15 страници.

5. Заключение – обем от 3 страници.

Тук следва да се обобщят, резултатите от цялата работа, без да се повтарят направените вече изводи в предишните глави.

Списък на използваната литература.

Съдържание.

Съставил плана: Доц. д-р. В. Копривленски

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Стоядин Савов. Обща теория на пазарното стопанство. С., УНСС, Изд. Стопанство, 1996
2. Илия Христов - Основи на стопанското управление, Изд. Бургас, 1998
3. Веселин Савов -- Основи на управлението, С, 1996
4. Ангел Атгелов - Основи на Мениджмънта, С, 1998
5. Г. Богоев и др. - Организация и управление на селскостопанското производство, П.АУ, Академично издателство, 2002 г.
6. Александра Нанева и др. - Мениджмънт на земеделието, Русе, ВТУ, 1994
7. Иван Кънчев и др. - Аграрен мениджмънт I и II том, С.УНСС, 1996
8. Николай Николов и др. - Икономика, маркетинг и мениджмънт на предприятието. С, 1995
9. Георги Върклиев и др. - Основи на стопанския анализ на предприятието. С, 1992
10. Михаил Михайлов и др. - Земеделска икономика, Пловдив, Академично издателство АУ, 2002
11. Ангел Димов - Аграрна политика, Пловдив, Академично издателство АУ, 1999
12. Георги Михнев - Стратегическо управление на земеделските стопанства, С, 1995
13. Иван Кънчев и др. - Агробизнес /икономика, политика, мениджмънт/ Изд. С, 1993
14. Джеймс Х. Докаси и др. - Основи на мениджмънта. С, 1998
15. Копревленски В. – Аграрен мениджмънт, Пловдив, 1999
16. J. Price Gittinger - Икономически анализ на селскостопански проекти. С, 1992

Необходима информация за разработването на докторантурата на тема: “Организационно-икономически проблеми на биологичното земеделие в България”

Докторант: Валентина Пантева Агапиева

Специалност: “Организация и управление на производството (по отрасли и подотрасли)”.

Шифър: 05.02.21

А. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЦЯЛА БЪЛГАРИЯ И ЗА СВЕТА – за 10 годишен период

1. Тенденции в развитието на биологичното земеделие в света и в България - за последните 10 години:

- а) размер на площите (дка) – по култури;
- б) средни добиви от отделните култури (кг/дка);
- в) брой на биологичните ферми в България;
- г) производство на биологична (екологично чиста) продукция по култури (тона, кг,бр.);
- д) развитие на пазарите на биологична продукция в България и по света;
- е) фактори, които влияят върху развитието на биологичното земеделие в България и по света;
- ж) проблеми на биологичното земеделие в България и по света.

2. Законодателството в България, свързано с биологичното земеделие:

- а) законови изисквания към биологичните ферми в България;
- б) начин на регистрация и легализация (сертифициране) на биологичните ферми в България;
- в) организация и управление на биологичното земеделие в България - институции, които отговарят и следят за работата на биологичните ферми в България;
- г) законови ограничения по отношение на биологичното земеделие в България;
- д) други проблеми на биологичното земеделие в България по отношение на неговата икономика, организация и управление.

Б. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЕКТИТЕ НА НАБЛЮДЕНИЕ

Обектите на наблюдение да бъдат поне 10 на брой. За тях да се събира следната информация (за последните 5 години):

- 1. Площи (дка, хектари)
- 2. Средни добиви (кг/дка, кг/ха)
- 3. Производство (тона, кг, бр. и др.)
- 4. Цени на реализация на биологичната продукция
- 5. Получени приходи от продажбата на биологичната продукция
- 6. Разходи за производството на биологичната продукция (по елементи):
 - ТРУДОВИ РАЗХОДИ (заплащане на труда) за:
 - а) постоянните работници във фермите
 - б) сезонните работници във фермата
 - г) механизаторите
 - д) мениджмънта (разходи за управлението на фермата)
 - е) други трудови разходи

МАТЕРИАЛНИ РАЗХОДИ (са отглеждането на културите):

- семена и посадъчен материал;

- торове (органични);
- вода;
- гориво-смазочни материали;
- електроенергия;
- услуги от други ферми(фирми);
- наеми;
- рента за земята
- разходи за поддръжка на машините, съоръженията, сградите и др.;
- амортизационни разходи;
- лихви по теглени кредити;
- застраховки;
- данъци, мита и такси;
- други материални разходи.
-

Забележка: Разходите които са направени за производството на биологичната продукция да бъдат най-подробно описани.

Да се събере същата информация и за културите, които са произвеждани по традиционната технология, за да се направят сравнения между двата начина на производство !!!

7. **Основни икономически показатели за ефективността на производството на биологична продукция в наблюдаваните ферми:**
 - а) производителност на труда;
 - б) себестойност на продукцията;
 - в) рентабилност на производството;
 - г) размер на печалбата от 1 дка (хектар);
 - д) други икономически показатели.
8. **Какви са почвено-климатичните условия при които работят наблюдаваните биологични ферми** (подробно описание на условията).
9. **Каква е материално-техническата база на наблюдаваните ферми?** Т.е. с какви сгради, съоръжения, машини, оборудване и др. техника разполага всяка една от наблюдаваните ферми.
10. **Каква е осигуреността на фермите с работна сила ?** Т.е. с какви работници разполага всяка ферма? Каква е тяхната възраст? Колко от тях са с висше образование, със средно образование и т.н. Какви са проблемите с работната ръка?
11. **Как е организирана всяка ферма, какво е нейното управление** (подробно описание и схеми на организационната и управленската структура на наблюдаваните ферми).
12. **Какви инвестиции са направени в наблюдаваните биологични ферми през последните 5 год.** Какви специфични съоръжения са построени, какви машини и оборудване са закупени за целите на биологичното земеделие?
13. **Какви сеитбообращения се прилагат във фермите?** (схеми)
14. **Къде и как се реализира произведената биологична продукция** (подробно описание)?
15. **Какви трудности са срещнали фермерите при създаването на биологичните ферми** (или при тяхната трансформация от традиционни в биологични) и при тяхното узаконяване. Как са преодолели тези трудности?
16. **Какви са вижданията на фермерите за бъдещото развитие на биологичните ферми.** Как те смятат да ги осъществят?
17. **Как да се усъвършенства организацията и управлението на биологичните ферми?**
18. **Как да се повиши икономическата ефективност на биологичното земеделие въобще и т.ч. в наблюдаваните ферми?** (предложения и идеи).
19. **Как да се подобри механизацията на работните процеси в биологичните ферми?**

20. Как да се развият пазарите за продажба на биологична земеделска продукция? Какво да се подобри в организацията на пазарите и продажбите на биологична продукция?
21. Как държавата може да помогне за развитието на биологичното земеделие в България? (чрез законодателството, субсидиите, кредитирането, създаване на преференциални условия, управлението и пр.). **Собствени предложения на докторанта по тези въпроси !!!**
22. Други въпроси и проблеми, свързани с икономиката, организацията и управлението на биологичното земеделие в България.